

Gemeenteschets

*Schuldig
en toch
vrijgesproken!*

**Zonde
schuldbesef
en
vergeving**

17

SCHULDIG EN TOCH VRIJGESPROKEN!

Zonde, schuldbesef en vergeving

door Marja Zwikstra-de Weger
Narcisstraat 39
3333 GX Zwijndrecht

Deze gemeenteschets is een uitgave van:

Gereformeerde Bijbelstudiebond

Herziene uitgave juli 2011

Alles uit deze uitgave mag vrij gekopieerd worden!

Inhoud

Vooraf.....	3
ZIE MIJ SCHULDIG VOOR U STAAN,	4
HEER, VERGEEF MIJN OVERTREDEN	4
Bijbelstudie voor jongeren 12-16.....	4
A. Zonde.....	4
B. Vergeving	9
C. En nu wijzelf.....	11
Handreiking voor leiders/leidsters	14
VADER, VOL VAN VREES EN SCHAAMTE	16
BUIGEN WIJ VOOR U.....	16
Bijbelstudie voor jongeren 16+	16
A. Inleiding	16
B. Zonde.....	18
C. Genade.....	20
Tips voor de gespreksleid(st)er	24
HIJ IS EEN GOD VAN LIEFDE EN GENADE,.....	25
DIE ONZE SCHULD HEEFT UITGEWIST	25
Bijbelstudie voor volwassenen.....	25
A. Inleiding	25
B. In zonde ontvangen en geboren.....	28
C. Werkelijk vergeven!	32
Gesprekspunten voor bespreking in gemengde groepen	35
Leesrooster / te gebruiken schriftgedeelten	36
Suggesties voor te zingen liederen.....	36
Literatuur	37

Vooraf

Schuldig en toch vrijgesproken! Hoe is het mogelijk?
Dankzij Gods genade!

Kinderen van God mogen zeker zijn van hun verlossing in Christus. Al heerst de zonde nu nog in ons, waardoor onze daden in strijd zijn met onze wil, we zullen gered worden uit dit bestaan dat beheerst wordt door de dood! God zij gedankt, door Jezus Christus, onze Heer!, roept Paulus uit in Romeinen 7.

Wellicht staat de zonde als gespreksonderwerp niet boven aan het prioriteitenlijstje van je bijbelstudievereniging. We praten liever over Gods goedheid, de vergeving door Christus en het nieuwe leven door de Geest. Toch moet er niet alleen over verlossing en genade gesproken worden, maar ook over onze zonden, én over onze slechte aard. Pas als we beseffen hoe erg de zonde is, hoe hoog God die opneemt, kunnen we er iets van begrijpen hoe groot zijn genade is en wat Christus voor ons heeft overgehad. Eens zullen we helemaal zonder zonde zijn!

De schets voor de jongeren van 12-16 jaar laat op een praktische manier werken met de betekenis van zonde en vergeving. Dit wordt daarna uitgewerkt aan de hand van Psalm 130. We moeten ook zelf (leren) vergeven. Kunnen we dat altijd?

In de schets voor jongeren 16+ komen verschillende woorden voor het begrip 'zonde' aan de orde. Ze zijn bijvoorbeeld in Psalm 32 te herkennen. Waaromvragen over het kwaad worden gesteld. In Efeziërs 2 is genade een belangrijk woord. We zijn tegelijk rechtvaardig én zondaar, en in dit leven zullen we nooit boven de zonde uitkomen.

Is het werkelijk zo dat we van nature God en onze naaste haten, dat we niet in staat zijn tot enig goed, maar geneigd tot alle kwaad? De schets voor volwassenen begint daarmee en gaat over in het 'in zonde ontvangen en geboren zijn'. Psalm 51 en Romeinen 5 staan hierbij centraal. Vraagt God het altijd van ons dat we ook elkaar vergeven? Komt God bij het laatste oordeel terug op zonden?

Enkele gesprekspunten voor bespreking in groepen met de verschillende leeftijdsniveaus zijn toegevoegd. Ook zijn toegevoegd een aantal suggesties voor te lezen schriftgedeelten (eventueel te gebruiken als leesrooster in de weken voordat het onderwerp behandeld wordt), suggesties voor te zingen liederen en een literatuurlijst.

Degenen die met me hebben meegedacht, de schetsen hebben meegelezen en kritische kanttekeningen maakten, hebben mij een grote dienst bewezen!

Ik spreek de wens uit dat de schetsen mogen bijdragen aan het steeds meer ontdekken van wie Christus voor ons is!

Marja Zwikstra-de Weger

Zie mij schuldig voor U staan, Heer, vergeef mijn overtreden

Bijbelstudie voor jongeren 12-16

A. Zonde

Zielig?

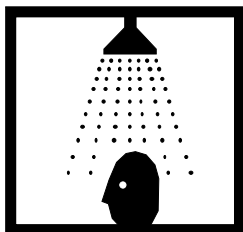
O wij arme zondaars, bedelaars onrein.

Dat klinkt wel een beetje ouderwets. Maar het is dan ook een regel uit een lied dat al eeuwenoud is. Het staat in het Liedboek (lied 175). We zongen het pas in de kerk weer. Bij jullie wordt het vast ook wel eens gezongen.

Wat denk je dan als je dat zingt: dat klinkt toch zielig: arme zondaars, vieze bedelaars?

Vind je jezelf wel zo zielig? Vind je jezelf smerig? Vind je jezelf zondaar?

Ik vind mezelf best wel zielig, denkt iemand nu misschien. Want ik mag niet eens die mooie laarzen hebben, of dat nieuwe mobieltje. Of: ik mag niet eens die gave film zien. En Gert-Jan baalt, omdat-ie zo hard geleerd had en toch een onvoldoende kreeg. En wat dacht je van Francien, met d'r stomme brilletje. Nee, dan Jaco, die is pas echt zielig, want zijn ouders zijn uit elkaar.

Ik vind mezelf niet vies, nee joh. Ik was me toch zeker elke dag. En met vuile kleren ga ik echt niet lopen, zeg!

Maar dat ik zondig ben, dat weet ik heus wel!
En zeg nu niet meteen: 'Ach nou ja, ik doe wel eens iets wat niet goed is. Dat doet toch iedereen. Is dat nou zo erg? Het wordt toch wel weer vergeven...!'

Opdracht 1

Heb je er wel eens over nagedacht wat nou precies zonde is? Maak om te beginnen een lijst. Het is vast niet zo moeilijk om allerlei dingen te noemen die verkeerd zijn. Oorlog, terrorisme, zinloos geweld op straat, of diefstal bijvoorbeeld. Je kunt ook wel iets noemen van een ander. Je broer pest jou altijd, of je vindt iemand in de klas een stiekemer. Maar het wordt al heel minder makkelijk om van jezelf iets zondigs te noemen.

Probeer het maar eens. Maak drie rijtjes. In de eerste noem je allerlei algemene dingen, in het tweede fouten die je bij een ander opmerkt of waar je last van hebt (zonder namen te noemen). En in het derde rijtje noem je fouten van jezelf.

Als je het erg moeilijk vindt, denk je maar aan de tien geboden. Want hoe weet je nou dat je zondig bent? De Catechismus zegt: uit de wet van God.

Je kunt deze opdracht voor jezelf doen, maar je kunt ook in groepjes werken van twee of drie. Als jullie groep erg creatief is, kun je in plaats van dingen op te schrijven, iets tekenen. Of een collage maken van plaatjes. Of kreten door elkaar plakken.

Het gaat er in elk geval om dat je je gaat afvragen wat zonde is.

De lijsten, tekeningen of collages kunnen worden opgehangen. Bekijk ze en praat erover wat opvalt. Zie je veel dezelfde dingen of juist niet?

Zonde en zondebesef

Wat is nou precies zonde? Zonde gaat altijd tegen God in. God had de mens gemaakt en Hij had hem goed gemaakt. De mens is zelf in zonde gevallen door ongehoorzaam te zijn. Door God niet op zijn woord te vertrouwen, maar door zich te laten verleiden door de satan. Het was zo goed tussen God en de mens. De mens wilde aan God gelijk zijn. Zo heeft hij zelf die goede band tussen God en hem doorgesneden. Je kunt ook zeggen: *de mens heeft de relatie met God stukgemaakt*. Of je nu iemand anders iets aandoet, of direct tegen God ingaat, zonde is altijd zonde tegen God! Er gaat altijd iets stuk in de band met God.

Ook als je per ongeluk iets verkeerd doet. Want zonde gaat niet altijd met opzet. Dat komt omdat de zonde heel diep in ons zit. In daden, maar ook in woorden en gedachten. In ons *doen* én in ons *laten*. We *doen* niet alleen zonde, maar we *zijn* ook zondig. We zijn van top tot teen zondig. We kunnen zelfs *vanuit onszelf* niet iets doen wat echt goed is. En we zijn helemaal niet in staat om het voor onszelf goed te maken bij God. Daar hebben we iemand voor nodig die zonder zonde is. Een Middelaar, Christus, de Zoon van God. Daarvoor moest Hij mens worden: net als wij, maar toch zonder zonde.

Bij opdracht 1 zijn jullie aan het werk geweest om zonden te noemen. Hoeveel van die verkeerde dingen doe je nou per dag? Drie, vijf, tien, of nog meer? Hoe

vaak doe je iets niet, wat je wel had moeten doen? Tel je fouten eens bij elkaar op voor een hele week, een maand, een jaar. Als je het al zou kunnen tellen... Hoeveel schuld heb je dan staan na twintig of dertig jaar? Het gaat je toch duizelen!

Bedenk ook dat God één en al licht is, en één en al heiligheid. In zijn licht zijn wij smerig. Stel je eens voor: op een avond val je in een modderplas. In het donker zie je bijna niet hoe vuil je bent. Maar als je dan thuiskomt en het licht aandoet, dan zie je wel hoe smerig je bent! Je ziet er echt niet uit! Of denk eens aan een raam waar na een regenbui het zonlicht op valt. Dan zie je de strepen en opgedroogde druppels pas goed! Zo zijn wij in het licht van God!

Nu eerst een verhaaltje

Dinsdagmiddag half 4, het laatste uur godsdienstles. Dat gaat niet lukken vandaag, bedenkt de leraar. De helft heeft zijn huiswerk niet gemaakt, en al die smoesjes, daar word je niet goed van. Maar ja, ze zijn het zat na zo'n lange dag, dat ziet hij ook wel. 'Jongens, ik zal jullie een keertje matsen, we doen het anders vanmiddag', zegt hij. 'We gaan in discussie. Ik wijs er drie van jullie aan. Die moeten heel kort vertellen wat volgens hen de kern is van de boodschap van de Bijbel. Ik kan het ook anders zeggen: noem nou eens op wat het belangrijkste is van je geloof. Daarna wijs ik een paar anderen aan die hun mening erover mogen geven. Akkoord?' 'Nou vooruit dan maar, als u het zo leuk vindt', reageert iemand. En de rest blijft lekker onderuitgezakt zitten. Maar toch werd het een fijne les.

Marleen vertelt er 's avonds aan tafel over. Er waren verschillende dingen genoemd. Dat God voor ons zorgt. Dat Hij onze Vader is, en dat je Hem mag vertrouwen. Dat je mag bidden als je het moeilijk hebt. Dat je later naar de hemel gaat. Haar kleine zusje van 8 luistert mee. Ze laat Marleen amper uitpraten. Ze zegt heel triomfantelijk: 'Het belangrijkste is toch zeker dat de Here Jezus voor onze zonden aan het kruis gestorven is!'

Toorn en genade

Dat zusje sloeg de spijker op de kop.

Zondaar zijn is wél erg. Heel erg zelfs, God haat de zonde. Hij vertoornt Zich verschrikkelijk over de zonde, en er moet straf op volgen. Hij zal oordelen en daarin is Hij volkomen rechtvaardig. Maar Hij heeft zelf voor een oplossing gezorgd. Dat was de enige oplossing die voor Hem goed genoeg was. Want Hij stuurde zijn eigen Zoon, de Here Jezus. Hij droeg de straf voor de zonde in onze plaats. Daardoor mogen wij vergeving ontvangen. Onvoorstelbaar, wat een genade en liefde!

Maar daarmee is de zonde niet weg. We zullen er ons hele leven tegen te strijden hebben. God haat de zonde en Hij wil dat wij dat ook doen. Maar Hij weet ook dat we niet zondeloos zijn. Hij wil dat we onze zondige aard steeds meer leren kennen. Hij wil dat we steeds beter zien hoe slecht we van onszelf zijn. Dat is niet om ons in de put te duwen. Maar juist om ons naar omhoog te laten kijken: naar zijn Zoon!

Zonder Hem zou er niet eens vergeving bestaan. Hij heeft immers onze zonden op Zich genomen, toen Hij aan het kruis ging. Hij was de enige die dat kon. Zo erg vindt God de zonde, dat geen mens er zelf ooit voor zou kunnen boeten. Dat kon alleen zijn Zoon, doordat Hij die God is, ook mens werd.

Om ons te redden, moest Hij door zijn Vader alleen gelaten worden en op een vreselijke manier sterven. Hij nam alle zonde op Zich.

Hierin zie je Gods liefde voor zondaars. We mogen er zeker van zijn dat er vergeving is. Hij stierf om ons te redden van de zonde. Hij heeft voor onze zonden geboet. Hij heeft voor ons de gerechtigheid verdiend, zegt de Catechismus (in antwoord 115). Dat betekent dat er eerlijk voor onze zonde betaald is. Net als bij een boete die jij niet meer hoeft te betalen, omdat iemand anders dat al voor jou deed.

God geeft ons ook zijn Heilige Geest. Die werkt nauw samen met Christus. En als de Geest in ons werkt, leren we onze zonden kennen. Hoe schuldig we zijn, hoe vuil in het licht van God. Dat schuldbesef maakt dat we berouw, echt spijt van onze zonden krijgen. Alleen als Hij in ons werkt, gaan we ons bekeren. Dan willen we het graag anders doen. Dan gaan we vragen om vergeving.

Opdracht 2

1. We hebben ons hele leven te vechten tegen de zonde. Doe jij dat ook? Hoe dan?
2. Straks, voordat jullie naar huis gaan, gaan jullie bidden. In ons gebed mogen we om vergeving vragen. Het is belangrijk om heel concreet te bidden. De Here wil graag horen wat ons dwars zit. Zonden belijden kun je ook met elkaar doen. Daarom kunnen nu al punten opgeschreven worden voor dat gebed.

Nog een verhaal

Frank eet 's avonds mee in het gezin van Daan en Annemiek, zijn broer en schoonzusje. Vandaag is hun jongste gedoopt. De twee andere kinderen vonden het een hele belevenis. Aan tafel wordt er nog over nagepraat. Tom van 6 heeft een vraag: "Papa, waarom moet zo'n klein kindje nou al gedoopt worden? Carolientje heeft toch nog geen zonde gedaan?" "Zo zeg, die jongen denkt na", denkt Frank. Hoe zou z'n broer daarop reageren? Maar Maaïke is haar vader voor. Ze is nog maar 4, maar best wel kien. Ze zegt: "De dominee zei toch dat kinderen in zonde gevangen en geboren zijn!" "Oeps", denkt Frank, "het doopformulier. Het staat geloof ik ergens in het begin. Thuis nog maar es nalezen."

Daan onderdrukt een glimlach voor hij zegt: "Jij hebt goed geluisterd, Maaïke! Je hebt gelijk, we zijn in de zonde gevangen. Maar de dominee heeft het toch een beetje anders gezegd: 'in zonde *ontvangen* en geboren'. En hij zei ook: 'Wij en onze kinderen.' Toen mama in verwachting was, wisten we nog niet of we een jongetje of een meisje zouden krijgen. Maar we wisten wel dat het kindje zondig zou zijn. Net als wij. Gelijk na de geboorte al. Zondige mensen kunnen alleen maar zondige kinderen krijgen. Alleen de Here Jezus had geen zonde toen Hij geboren werd. Gelukkig maar, want alleen daarom kon Hij ons redden van onze zonde!"

Als de afwas klaar is en de kinderen naar bed zijn, zit Frank met broer en schoonzus aan de koffie. Annemiek schiet opeens in de lach. "We hebben toch wel een stelletje slimme kids. Eerst Tom met zijn vraag, en toen Maaïke. Zou Caroline er ook zo eentje worden?"

Frank aarzelt even, maar zegt het dan toch: "Nou, eigenlijk snap ik het nu pas goed. Juist door Maaïke, met haar 'gevangen'!"

Vraag

Kun je uitleggen wat Frank hier bedoelt?

B. Vergeving

Cadeau

Er is vergeving, daar mogen we zeker van zijn. Want God heeft het beloofd. Zijn Zoon is ervoor gestorven. God kijkt daardoor nu naar ons alsof wij zonder zonde zijn. Hij veroordeelt ons niet meer. Hij spreekt ons vrij. Hij geeft ons genade. Het is zijn grootste cadeau voor ons. In geloof mogen we het aannemen. Het teken daarvan is de doop. We mogen weten dat onze schuld en onze zonden als het ware al afgewassen zijn.

Dat wil niet zeggen dat er nu geen zonde meer is. Of dat er geen gevolgen van de zonde meer zijn. Je weet wel beter. Je ziet het aan alle kanten om je heen. Maar je wilt nu wel Gods cadeau aannemen. Je maakt jezelf daarvoor klein en nederig voor Hem, de grote God. Je gaat je bekeren. Je gaat als het ware een nieuw leven beginnen. Dat doe je niet uit jezelf. Nee, dat is het werk van de Heilige Geest. Hij werkt dat nieuwe leven in je. Dat betekent dat jij een afkeer krijgt van jezelf, omdat je vuil bent door de zonde. Dat betekent niet dat je een hekel aan jezelf moet krijgen, maar dat je je moet afkeren van de zonde. Je gaat zo leven dat je Gods wil wilt doen. Je gaat er ook om vragen in je gebed. Je laat aan God zien dat je berouw hebt over je zonden. En dat je het erg vindt dat je altijd weer tekortschiet. En dat je het juist graag goed wilt doen.

Opdracht 3

1. Wat fijn als je dat bij jezelf en elkaar ziet, dat de Heilige Geest in je werkt! Ook dat heb je te danken aan de Here Jezus, die voor jouw zonden stierf! Toch doen we ook goede dingen. Dat is nou: leven uit vergeving. Hoe kan dat?
2. Noem eens goede dingen die jij doet, of die je ziet bij anderen.
3. Noem ook nu weer punten voor het gebed voor straks.

Een psalm

's Zondagsmorgens wordt in de kerk altijd de wet gelezen. Daarna zingen we een psalm of een gezang. Let er maar eens op: dat is meestal een lied waarin het gaat over zonde, berouw, en over Gods grote genade en belofte van vergeving. Zo'n psalm is Psalm 130. Laten we die eens wat beter bekijken.

Psalm 130

1 Een pelgrimslied.

Uit de diepte roep ik tot u, HEER,

*2 Heer, hoor mijn stem,
wees aandachtig, luister
naar mijn roep om genade.*

*3 Als u de zonden blijft gedenken, HEER,
Heer, wie houdt dan stand?*

*4 Maar bij u is vergeving,
daarom eert men u met ontzag.*

*5 Ik zie uit naar de HEER,
mijn ziel ziet uit naar hem*

en verlangt naar zijn woord,

6 mijn ziel verlangt naar de Heer,

*meer dan wachters naar de morgen,
meer dan wachters uitzien naar de morgen.*

7 Israël, hoop op de HEER!

*Bij de HEER is genade, bij hem
is bevrijding, altijd weer.*

*8 Hij zal Israël bevrijden
uit al zijn zonden.*

Opdracht 4

Lees de psalm eens aandachtig door. Beantwoord dan de volgende vragen:

1. In welke verzen lees je het volgende:
 - De dichter bidt.
 - Hij maakt zich klein voor de Here.
 - Hij erkent zijn zonden.
 - Hij weet dat de Here vergeeft.
 - Hij weet dat de Here genadig is.
 - Hij weet dat de Here bevrijdt
 - Hij verwacht alles van de Here.
2. De Here wil dat we Hem om vergeving vragen. Waarom wil Hij dat? (zie vers 4).

Zeker weten!

Hoe weet je nu, dat je zonden vergeven zijn?

Daar mag je op vertrouwen. Al zijn je zonden nog zo groot, God is een God van liefde en genade. Hij wil je vergeven. Zeker weten!

Je mag er elke dag weer om vragen. Wees dan eerlijk en oprecht in je gebed.

Zeg het maar, dat je je ervan bewust bent dat je zondig bent. Dat je wel anders wilt, maar dat het je elke dag weer veel moeite kost. Noem je zonden en belijd ze. Spreek ze maar uit tegen de Here. Vraag Hem om diep gemeend berouw.

Bid of Hij de Geest in je wil laten werken om dag in dag uit het gevecht tegen de zonde weer aan te gaan.

*Zie mij schuldig voor U staan,
HEER, vergeef mijn overtreden.
Neem mij om uws naams wil aan,
groot zijn uw barmhartigheden.*

C. En nu wijzelf

Zelf vergeven

De regels hierboven zijn een gebed om vergeving. Je kunt ze ook gebruiken als je zelf niet zo goed weet hoe je bidden moet. Het is Psalm 25:5, het tweede deel. In de eerste vier regels van dat vers staat:

*Louter goedheid zijn Gods paden
voor wie leeft naar zijn verbond,
daaraan trouw blijft en zijn daden
slechts op Gods geboden grondt.*

Wie wil leven zoals God van hem vraagt, zal het goed hebben. Dan mag je ervaren dat de Here bij je is. Ik stel voor dat jullie straks na afloop een paar verzen uit deze psalm met elkaar zingen. Zing ze dan met heel je hart mee!

Tot nu toe ging het alleen over vergeven worden. Wat mag je blij en dankbaar zijn dat de Here wil vergeven, steeds weer. We noemen dat: je leeft uit vergeving, je leeft van genade. En zeg nou zelf: als jouw schulden je worden kwijtgescholden, wat doe jij dan als iemand jou verkeerd behandelt? Hoe werkt dat nou in de praktijk? Wil je hem of haar vergeven? Dat spreekt dan toch vanzelf?

Ja, maar het is vreselijk moeilijk, zul je nu wel denken. Eens een keertje vergeven, ach, dat kan nog wel. En misschien dan nog een keer, nou vooruit. Maar als die ander nou aan de gang blijft? Toch vraagt de Here het wel van je. Hij doet het zelf immers ook? Lees maar mee in Efeziërs 4:32: Wees goed voor elkaar en vol medeleven; vergeef elkaar zoals God u in Christus vergeven heeft.

Altijd?

Kun je altijd vergeven?

Mag je van de ander verwachten dat hij weet dat hij verkeerd was? Dat hij schuldbesef heeft, en zelfs berouw? Dat is niet zo'n gemakkelijke vraag. Want misschien heeft hij dat helemaal niet. Of je merkt er niets van. En hij heeft wel iets vreselijks gedaan. Moet jij dan toch vergeven? Vraagt de Here nu niet iets onmogelijks van je?

Ik ga de vraag anders stellen: kan dat uiteindelijk voor j ou een reden zijn om niet te kunnen vergeven? Het kan echt heel moeilijk zijn. Het kan heel lang duren voor je er zelfs maar over wilt nadenken. Maar de Here weet dat ook! En Hij zal over die schuldige oordelen. Dat hoef jij niet te doen!

Begin ondanks alles toch maar met voor ‘jouw schuldenaar’ te bidden. Dat is al moeilijk. Zeg dat ook maar gewoon in je gebed. Als we het Onze Vader bidden, noemen we de mensen die ons iets schuldig zijn. We bidden daarbij niet alleen voor onszelf, maar ook voor hen. En tegelijk ook dat wij zelf bereid mogen zijn (of mogen worden), om hen te vergeven.

Daar heb je soms tijd voor nodig, je moet ernaartoe groeien. Wil je daar echt aan werken? Wil je wel je best doen om vergevingsgezind te zijn? Noem ook dit in je gebed en vraag of de Heilige Geest je erin verder wil helpen!

Zo vaak!

De discipelen vonden het ook moeilijk. Petrus vroeg aan de Here Jezus hoe vaak je moet vergeven. Hij vond zevenmaal al heel veel. Toen vertelde de Here Jezus een gelijkenis. Lees maar mee.

Matte us 18:21-35

21 Daarop kwam Petrus bij hem staan en vroeg: ‘Heer, als mijn broeder of zuster tegen mij zondigt, hoe vaak moet ik dan vergeving schenken? Tot zevenmaal toe?’

22 Jezus antwoordde: ‘Niet tot zevenmaal toe, zeg ik je, maar tot zeventig maal zeven. 23 Daarom is het met het koninkrijk van de hemel als met een koning die rekenschap wilde vragen van zijn dienaren. 24 Toen hij daarmee begonnen was, bracht men iemand bij hem die hem tienduizend talent schuldig was. 25 Omdat hij niets kon terugbetalen, gaf zijn heer bevel dat de man samen met zijn vrouw en kinderen en alles wat hij bezat verkocht moest worden, zodat de schuld kon worden ingelost. 26 Toen wierp de dienaar zich aan de voeten van zijn heer en smeekte hem: ‘‘Heb geduld met mij, ik zal u alles terugbetalen.’’

27 Zijn heer kreeg medelijden, hij liet hem vrij en schold hem de geleende som kwijt.

28 Toen deze dienaar naar buiten ging, trof hij daar een van de andere dienaren, die hem honderd denarie schuldig was. Hij nam hem in een wurggreep en beet hem toe: ‘‘Betaal me alles wat je me schuldig bent!’’ 29 Toen wierp deze zich voor hem neer en smeekte hem: ‘‘Heb geduld met mij, ik zal je betalen.’’ 30 Maar hij wilde daar niet van weten, integendeel, hij liet hem gevangenzetten tot hij de hele schuld zou hebben afbetaald.

31 Toen de andere dienaren begrepen wat er gebeurd was, waren ze zeer ontdaan, en gingen ze naar hun heer om hem alles te vertellen. 32 Daarop liet zijn heer hem bij zich roepen en hij zei tegen hem: ‘‘Je bent een slechte dienaar. Heel die schuld heb ik je kwijtgescholden, omdat je me erom smeekte. 33 Dan had jij toch zeker ook medelijden moeten hebben met die andere dienaar, zoals ik medelijden heb gehad met jou?’’ 34 En zijn heer was zo kwaad dat hij hem in handen van de gerechtsbeulen gaf tot hij de hele schuld zou hebben terugbetaald.

35 Zo zal mijn hemelse Vader ook ieder van jullie behandelen die zijn broeder of zuster niet van harte vergeeft.’

Opdracht 5. Vragen om over door te praten:

1. Wat bedoelt de Here Jezus nu met zeventig maal zeven?
2. Wat betekent het, dat wij het 'als een bewijs van genade in ons opmerken, dat wij het vaste voornemen hebben onze naaste van harte te vergeven'? (zie antwoord 126 van de Catechismus).
3. Hoe doe je dat eigenlijk: aan God vergeving vragen? Heb je dan een lijstje verkeerde dingen? Waarom moet je die noemen, God weet dat toch ook wel?
4. Wat doe jij zelf als je weet dat je iets verkeerd gedaan hebt? Of als jij iemand iets hebt aangedaan? Wil je dat dan toegeven? Hoe dan?
Allereerst aan jezelf, maar ook aan die ander, en aan God?
5. Hoe kijk jij tegen de uitspraak van de Here Jezus aan: 'Heb je vijanden lief! '? Moet je dus altijd vergeven? Wanneer wel, wanneer niet? Zou jij er zelfs maar over willen *denken* om de dader(s) te vergeven?

Ik noem een paar voorbeelden:

- Nog niet zo lang geleden werd een oude dame op straat lastiggevallen door een groepje jongens. Toen een voorbijlopende jongen het zag en er iets van zei, werd hij gepakt. De groep mishandelde hem zo erg, dat hij 's avonds in het ziekenhuis overleed. Het zal je broer of je vriend maar zijn!
- Een minder ernstige situatie: er is iemand die jou vaak pest, je broer of zus of iemand op school. Die persoon heeft daar zeker geen berouw over, maar heeft er juist plezier in.
- Kun je zelf voorbeelden noemen?

*Wie ootmoedig luistren wil,
zal de rechte paden leren,
hij die nederig en stil
wandelt in de weg des HEREN.*

Zing nu voordat jullie met elkaar gaan danken en bidden, Psalm 25:2, 3, 4 en 5.

Handreiking voor leiders/leidsters

Het doel van de schets voor de 'jonge' jeugd is ze allereerst te laten zien wat zonde is. Daarom is de eerste opdracht een binnenkoper. Daarna komen zondebesef, berouw en bekering aan de orde. Het is heel belangrijk dat ieder er goed van doordrongen is dat hij een zondaar is en hoe erg dat in Gods ogen is.

Maar de nadruk moet niet blijven liggen op de zonde. Want er is vergeving! God is een God van liefde en genade!

Als je dat wonder op je laat inwerken, ben je van harte bereid ook anderen te vergeven. Toch?

Opdracht 1

Het hangt van de groep af hoe je deze opdracht laat uitvoeren. Hoe je het ook doet, leg uit dat uiteindelijk niet de nadruk ligt op al die verkeerde dingen, maar juist op Gods ontferming en genade.

Ik heb de tien geboden genoemd als handvat. Probeer juist de positieve kant te laten belichten. Bijvoorbeeld: het gaat er niet alleen om dat je niet moordt of steelt, maar dat je respect hebt voor de ander, en dat je eerlijk bent en goed omgaat met de spullen van een ander.

Ik noem hieronder verschillende mogelijkheden om de opdracht te doen:

- Ieder schrijft voor zich op een eigen velletje papier. Als je ziet dat zo'n beetje iedereen klaar is, laat je sommigen oplezen wat ze hebben opgeschreven. Je kunt ook de papieren verzamelen, in een andere volgorde door elkaar leggen, opnieuw uitdelen en sommigen laten oplezen wat een ander opgeschreven heeft.
- In plaats van kleine velletjes kun je ook per persoon een groot vel papier gebruiken. Die hang je naderhand op als een muurkrant, zodat de jongeren erlangs kunnen lopen en aantekenen wat ze opvalt. Daar praat je naderhand nog even kort over in de groep.
- Soms vinden jongeren het juist heel prettig om met een vriendje of vriendinnetje samen te werken, dan laat je groepsgewijs werken. De uitwerking kan dan ook weer op verschillende manieren plaatsvinden.
- Als je niet kiest voor schrijven, maar voor tekenen of werken met plaatjes (of bijvoorbeeld met kreten), kan de uitwerking ook weer op een van de boven beschreven manieren gedaan worden. Zorg in elk geval voor een stapel tijdschriften, of laat van tevoren thuis plaatjes of kreten uitknippen.

Opdracht 2

1. Ervaren jongeren die strijd? Laat ze er maar eens over nadenken. Lees bijvoorbeeld Efeziërs 6:10-20 erbij, over de geestelijke wapenrusting.
2. Als het de gewoonte is dat je als leider of leidster zelf de avond met gebed besluit, kun je hier punten laten aanreiken. Vaak zal een van de jongeren worden aangewezen of al van tevoren zijn aangewezen om te bidden. Het gaat er in elk geval om dat ze gaan inzien hoe belangrijk het is dat zonden beleden worden voor het aangezicht van de Here. Dat we mogen pleiten op zijn beloften van vergeving. Hoe erg de zonde ook is, er is altijd vergeving mogelijk.

Opdracht 3

Onder het kopje 'Zonde en zondebesef' heb ik gezegd dat we uit onszelf niets goeds kunnen doen. Daar ligt de nadruk dus op het 'uit onszelf'. Het wordt in de alinea boven deze opdracht feitelijk al gezegd, dat we door de kracht van de Heilige Geest wél tot goede werken in staat zijn. Zie daarvoor Efeziërs 2:10 (de goede daden die

God mogelijk gemaakt heeft) en Filippenzen 2:13 (God brengt het willen en het handelen bij je teweeg).

Opdracht 4

In veel psalmen wordt gesproken van schuld, zonde en berouw, en van vergeving en genade.

Psalm 130 is daar een goed voorbeeld van.

De psalm is een gebed: ik roep (vers 1), hoor mijn stem (2), de Here wordt aangeropen (3-6).

De dichter maakt zich klein: hij roept uit de diepte van zijn ellende (vers 1); niemand zou stand kunnen houden als de Here niet zou vergeven (3-4); men eert U met ontzag (4).

Hij erkent zijn zonden: luister naar mijn roep om genade (2).

Hij weet dat de Here vergeeft: vers 4, 7-8.

Hij weet dat de Here genadig is: vers 7.

Hij weet dat de Here bevrijdt: vers 8.

Hij verwacht alles van de Here: vers 5, 6 en 8.

De Here wil dat wij Hem bidden, want dan eren wij Hem met ontzag (vers 4).

‘Opdat Gij gevreesd wordt’, staat in de vertaling NBG-1951. Om zijn genade zullen wij Hem eren!

Opdracht 5

Dit is niet zo’n eenvoudige opdracht. Het gaat me erom dat erover nagedacht wordt wat het betekent, dat je ook een ander vergeeft. Dat de Here dat van je vraagt, omdat Hijzelf zo genadig is. Kun je tenminste de bereidheid opbrengen? Toch zul je ook moeten erkennen dat het soms heel erg moeilijk of zelfs onmogelijk is. Probeer de discussie maar uit te lokken!

1. $70 \times 7 = 490$. Laat uitkomen dat de Here Jezus dit zo niet letterlijk bedoelt, maar dat Hij hiermee wil aangeven dat je altijd moet vergeven. Er komt geen eind aan.
2. Probeer te laten uitkomen dat de wil en de bereidheid tot vergeving er moeten zijn, al is het maar in principe. Vergevingsgezindheid hoort bij een christen.
3. Vergeving vragen begint bij het concreet proberen te noemen van je fouten, en ook waar je in gebreke bleef. Maar het vragen om bekering en vernieuwing hoort er ook bij! In feite hoort het zo ook tegenover de naaste te gebeuren. En natuurlijk weet God al wat je gaat bidden. Maar Hij wil dat *jij* weet wat je vraagt!
4. Het is niet gemakkelijk toe te geven dat je fout was en wat je fout deed. Maar het heeft wel alles te maken met een nederige opstelling! Ook tegenover God!
5. Vergeven is vaak een proces, stapje voor stapje moet je ernaar toe groeien. Er kunnen situaties zijn dat het niet op te brengen is. Als de ander geen tekenen van berouw toont bijvoorbeeld. Er kan zelfs sprake zijn van beschadiging. Moet je dan toch die bereidheid hebben? Ik heb het woord ‘incest’ niet laten vallen, maar er wel aan gedacht. Het hangt van de samenstelling van de groep af of je zo’n voorbeeld kunt noemen, maar wellicht komt iemand er zelf al mee. Let erop dat het gevoelig kan liggen, stel dat iemand ermee te maken heeft. Laat duidelijk zijn dat dan het gebed, het bij God kunnen en mogen neerleggen, overblijft! En laat ook het oordeel over een schuldige bij Hem.

Vader, vol van vrees en schaamte buigen wij voor U

Bijbelstudie voor jongeren 16+

A. Inleiding

Je hebt het vast wel eens gezien, zo'n tv-programma waarin iemand met een bos bloemen bij een ander voor de deur staat. Hij belt aan, de deur gaat open, en beiden vallen elkaar onder veel tranen om de hals. Er wordt ingezoomd en je mag meegenieten van een verzoening.

Iemand die iets heeft goed te maken bij een familielid of vroegere vriend, heeft er last van dat de ander daar niets van wil weten. Ten einde raad heeft hij/zij de makers van zo'n programma ingeschakeld, en staat nu zenuwachtig en trillend bij de ander voor de deur. Zou die dit echt als berouw zien en de spijtbetuiging meteen accepteren?

Je zult maar nietsvermoedend zo voor het Nederlandse volk te kijk gezet worden! Emotie-tv ten top. Is dit nou reality? Kun je zo gemakkelijk omgaan met zonde? Werkt vergeving zo eenvoudig?

Sorry

We leven tegenwoordig in een sorrycultuur, hoor je wel eens zeggen. Heb je iemand iets aangedaan of heb je een fout gemaakt? Dan zeg je toch gewoon: 'Nou sorry, hoor', en je gaat weer over tot de orde van de dag. Maar zeg nou zelf: is dat een basis om vergeving te krijgen? Je hebt jezelf dan nog niet eens de tijd gegund om aan spijt te denken - heb je sowieso wel spijt of berouw? Afzoenen is nog geen *verzoenen*. Tegelijk vind je wel dat die ander jouw 'excuus' moet accepteren. Dat getuigt niet van naastenliefde, terwijl je van hem of haar wel om een daad van liefde vraagt. Maar zo gemakkelijk gaat dat niet, echt

vergeven kost wat! Dan moet je een stuk van jezelf opgeven! Vergeven is *kwijtschelden!*

Van God wordt verwacht dat Hij vergeeft, we vinden dat heel vanzelfsprekend. Een Franse wijsgeer zei eeuwen geleden al dat vergeven Gods beroep is. Maar wie zo praat, vergeet dat vergeven niet zomaar iets is als: door de vingers zien, toegeven, met de mantel der liefde bedekken. Nee, het bloed van Christus is ermee gemoeid. Hij moest de dood in. Hij moest eronderdoor, voor ons! Hij is een God van vergeving, maar met zijn genade moeten wij niet gemakkelijk omgaan.

Je leest in Psalm 130 dat God onze eerbied vraagt, ons ontzag voor zijn barmhartigheid en genade (vers 4). Wij ontvangen zijn genade gratis, maar Christus moest er zijn leven voor geven! Er is een hoge prijs voor betaald. God vergeeft, maar nooit vanwege enige verdienste of door enige bijdrage van onze kant. Dan zou het woord genade ook niet meer op zijn plaats zijn.

Opdracht 1 - Psalm 32

Laten we om te beginnen eens kijken naar Psalm 32. Lees de psalm goed door en beantwoord dan de eronder staande vragen.

Psalm 32

1 Van David, een kunstig lied.

Gelukkig de mens van wie de ontrouw wordt vergeven,
van wie de zonden worden bedekt.

2 Gelukkig als de HEER zijn schuld niet telt,
als in zijn geest geen spoor van bedrog is.

3 Zolang ik zweeg, teerden mijn botten weg,
kreunend leed ik, de hele dag.

4 Zwaar drukte uw hand op mij, dag en nacht,
mijn kracht smolt weg als in de zomerhitte.

5 Toen beleed ik u mijn zonde,
ik dekte mijn schuld niet toe,
ik zei: 'Ik beken de HEER mijn ontrouw' -
en u vergaf mij mijn zonde, mijn schuld.

6 Laten uw getrouwen dus tot u bidden
als zij in zichzelf een zonde vinden.
Stormt dan een vloed van water aan,
die zal hen niet bereiken.

7 Bij u ben ik veilig, u behoedt mij in de nood
en omringt mij met gejuich van bevrijding.

8 'Ik geef inzicht en wijs de weg die je moet gaan.
Ik geef raad, op jou rust mijn oog.

9 Wees niet redeloos als paarden of ezels
die met bit en toom worden bedwongen,
dan zal geen kwaad je treffen.'

10 Een slecht mens heeft veel leed te verduren,
maar wie op de HEER vertrouwt wordt met liefde omringd.

11 Verheug u in de HEER, rechtvaardigen, en juich,
zing het uit, allen die oprecht zijn van hart.

Psalm 32 is een felicitatie voor wie gelooft dat zijn zonden vergeven worden. De dichter is diep verslagen vanwege zijn zonde (schuldbesef). Hij voelt Gods toorn en de dreiging van straf. Toch is gebed om vergeving de enige manier om hieruit te komen, met oprecht berouw en belijdenis van schuld.

Vragen:

1. Waar vind je die verslagenheid terug?
2. Voel je het branden van Gods toorn? Bespreek met elkaar wat dit betekent.
3. Ga na hoe de dichter komt tot besef van schuld en berouw.
4. Zijn volgende stap is het belijden van schuld. Hoe doet hij dat?
5. Wat is Gods antwoord?
6. Hoe reageert de dichter daar weer op?
7. Let op Gods heiligheid en trouw tegenover ontrouw en onvolmaaktheid van de mens.
8. En nu jijzelf. De 'ik' is nu niet meer de dichter, maar letterlijk 'ik': herken je jezelf in deze psalm? Leg eens uit.
9. Belijden is uitspreken. Het belijden van schuld werkt bevrijdend. Dan krijg je vergeving, van God en van mensen. Werkt dat bij jou ook zo en hoe ervaar je dat?

B. Zonde

Wat is zonde?

Overtreding, misstap, dwaling, fout, vergrijp zijn woorden die je als synoniem voor zonde kunt beschouwen. De Bijbel kent ook verschillende woorden voor het begrip 'zonde'. In de eerste vijf verzen van Psalm 32 kom je al drie verschillende woorden tegen. Kort gezegd is zonde aan de ene kant: overtreding, verkeerde daad; aan de andere kant: tekortschieten, nalatigheid. Breder uitgewerkt gaat het om het volgende onderscheid:

- Het missen van je doel, mislukken, mis-daad; met als resultaat: vernieling.

Waar in Psalm 32:1 en 5 vertaald is met zonde(n) en schuld, gaat het om dit woord.

Andere voorbeelden:

1 Koningen 13:34: het koningshuis van Jerobeam zondigde en zou uiteindelijk uitgeroeid worden; Genesis 39:9, Jozef gebruikte dit woord toen de vrouw van Potifar hem wilde verleiden.

- Krom zijn, van de goede weg afwijken.

Een veel voorkomend woord in de Psalmen, Job en Spreuken. Het gaat niet alleen om een kwade mentaliteit, maar ook om de slechte daden die daaruit voortkomen. Het wordt meestal vertaald met onrecht of ongerechtigheid, schuld, zie Psalm 32:2 en 5, en bijvoorbeeld ook Psalm 14:4 en Job 31:3.

- In opstand komen.

In Psalm 32 wordt het vertaald met ontrouw of overtreding, vs. 1 en 5. Zie ook Jesaja 1:2 en Hosea 8:1, het volk is tegen God in opstand gekomen. Het heeft daarnaast te maken met hoogmoed, het beter denken te weten.

- Dwalen, zich vergissen.

Zonde kan onopzettelijk gebeuren, zie Numeri 35:15 en 22.

- Geweld.
Tegen de medemens, maar ook in het omgaan met de schepping (in Jer. 22:3, over geweld tegen vreemdelingen, weduwen en wezen; Gen. 6:11 en 13: in Noachs tijd was de aarde vol onrecht).
- Slechtheid van hart en de daden die daardoor ontstaan.
Oftewel: het tegenovergestelde van goed zijn (bijv. Deut. 28:20, slecht gedrag).

Opdracht 2

Dit klinkt allemaal behoorlijk theoretisch.

Om het praktisch te maken: ga het verkeerde in je eigen leven na en noem eens voorbeelden van zonde. Probeer het niet al te afstandelijk te houden, maar persoonlijk te worden.

Je kunt hiervoor de werkvorm schrijfronde gebruiken (zie onder 'Tips voor de gespreksleider', p. 23).

Gods toorn en liefde

God neemt de zonde hoog op. Zijn toorn is volkomen terecht. Het is niet alleen maar dat we fouten maken, hoe dan ook. Doordat we zondigen, wijzen we Gods liefde af. We geven Hem niet waar Hij recht op heeft. We verbreken de relatie die Hij met ons aanging. We maken onszelf tot zijn vijanden. En dat zouden we zijn gebleven als God zelf niet had ingegrepen. Want Hij had zijn schepping zo oneindig lief! Meteen toen de mens in zonde was gevallen, riep Hij hem: 'Adam, waar ben je?' En Hij beloofde dat het eens goed zou komen, en uit die belofte konden ook Adam en Eva de troost voor hun leven putten.

Daar moest wel heel wat voor gebeuren. Want God is trouw aan zijn woord en aan zijn recht moest voldaan worden. Op overtreding volgt straf en die straf moest gedragen worden. Maar wie zou ertoe in staat zijn Gods brandende toorn te dragen? Gods eigen Zoon moest naar de aarde komen en mens worden. Hij moest als heilig mens-zonder-zonden leven tussen zondaars. Hij zag hun totale verdorvenheid: hoe door en door zondig ze waren. Hoe de zonde

doorvrat in hun daden en gedachten, en hoe het kwaad effect had in heel de schepping. Toch was Hij met ontferming bewogen. Hij had die zondaars lief en Hij was bereid om voor hen te sterven en al hun zonde(schuld) op Zich te nemen. Hij zou ook als enige onder Gods toorn staande kunnen blijven.

Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft (Joh. 3:16)!

Waarom?

Misschien komt nu bij jou de vraag op: waarom moest het allemaal zo? Had God het kwaad niet kunnen voorkomen? Hij had de mens toch zo kunnen maken dat hij alleen in staat was tot het goede? En verder: waarom moest de straf op de zonde op deze manier gedragen worden?

Geneer je niet voor deze vragen. Als je over Gods grootheid en almacht nadenkt, komen deze zaken vroeg of laat in je gedachten. Maar ga er geen punt van maken. Deze vragen zijn voor ons te moeilijk, wij komen daar niet uit.

Dat is geen dooddoener. Laten we maar gelovig erkennen dat God GOD is en dat wij maar schepselen zijn. En laten we oppassen dat we niet oneerbiedig worden.

Want God verantwoordelijk stellen voor het kwaad, je begrijpt: dat kan niet. God heeft geen duistere kanten, God is Licht, in Hem is geen spoor van duisternis (1 Joh. 1:5). Want zo hoog als de hemel is boven de aarde, zo ver gaan zijn wegen die van ons te boven, en zoveel hoger gaan zijn plannen boven de onze (Jes. 55:8-9).

De Bijbel zegt er maar weinig over hoe het kwaad in de wereld is gekomen. Ik zet een paar belangrijke punten op een rijtje:

De schepping was goed. God had alles, ook de mens, zeer goed gemaakt (Gen. 1 en 2).

God heeft zelfs engelen die gezondigd hadden, niet gespaard. Zij werden hun oorspronkelijke positie ontrouw. Ze zijn door God opgesloten in de onderwereld, daar blijven ze om hun vonnis af te wachten (2 Petr. 2:4; Judas :6). In deze beide laatste verzen gaat het over de zonde van een groep engelen. Zij kozen ervoor om onder leiding van satan bij God weg te gaan, om tegen God in te gaan. Het kwaad komt dus wel dicht bij de troon van God vandaan, maar *niet bij God zelf*: het kwaad is bij ons niet ingeschapen. Satan heeft er de hand in gehad en hij wilde Gods schepping vernietigen.

Adam en Eva hadden het zo goed in het paradijs. Ze wisten dat ze God konden vertrouwen, dat Hij het allerbeste met ze voorhad. En toch vielen ze in zonde. Ze lieten zich verleiden door satan, die in de gedaante van een slang Eva riep met z'n doortrapt gemene vraag. Hoe onbegrijpelijk ook, het is gebeurd: de zonde is in de wereld gekomen. De mens heeft zelf de goede band die er was tussen God en hem, doorgesneden. God had het volste recht om hem te straffen, ja zelfs te doden.

Maar wat deed God? Hij zocht de mens op. Met zijn straf, maar ook met zijn belofte. De mens zou inderdaad sterven, maar niet ter plekke. Adam en Eva moesten wel weg uit het paradijs. Het leven op aarde zou moeilijk worden. De mensheid ligt in schuld en vloek voor God verloren, de zonde zit ons nu in het bloed. Maar eens zal alles weer goedgeemaakt worden. Door een Mens, die de wereld komt verlossen.

C. Genade

Christus vraagt geloof

De vraag is: wil je Hem in geloof als je Redder en Middelaar aanvaarden? Voel je je klein tegenover zijn grootheid, en zondig en vuil tegenover zijn reinheid? Paulus laat ons, bijvoorbeeld in Efeziërs 2, onze situatie zien. Het hoofdstuk begint met ons dood-zijn vanwege onze overtredingen en zonden: we doen zonde en we zijn zondig. Dat moeten we goed beseffen.

Maar let op: het staat in de verleden tijd! We hoeven niet meer gebukt te gaan onder de toorn van God. Christus is gekomen. God wil ons aanzien in Hem: Hij kijkt naar ons alsof Hij naar zijn Zoon kijkt. Door zijn bloed mogen wij onszelf verlost weten. Hij heeft ons weer levend gemaakt. Door zijn genade is ons redding en behoud beloofd. We hebben niets aan eigen prestaties te danken, zelfs de goede werken die wij doen, had God allang voor ons klaar liggen!

Opdracht 3**Efeziërs 2:1-10**

Het doel van deze opdracht is te begrijpen wat dit bijbelgedeelte te zeggen heeft over genade.

Lees de tekst aandachtig door. Je ontdekt dan een aantal tegenstellingen. Probeer ze allemaal te vinden en geef ze in de tekst ook aan. Je kunt ze onderstrepen, omcirkelen, of met een kleur markeren.

Efeziërs 2:1-10

- 1 U was dood door de misstappen en zonden
- 2 waarmee u de weg ging van de god van deze wereld, de heerser over de machten in de lucht, de geest die nu werkzaam is in hen die God ongehoorzaam zijn.
- 3 Net als zij lieten ook wij allen ons eens beheersen door onze wereldse begeerten, wij volgden alle zelfzuchtige verlangens en gedachten die in ons opkwamen en stonden van nature bloot aan Gods toorn, net als ieder ander.
- 4 Maar omdat God zo barmhartig is, omdat de liefde die hij voor ons heeft opgevat zo groot is,
- 5 heeft hij ons, die dood waren door onze zonden, samen met Christus levend gemaakt. Ook u bent nu door zijn genade gered.
- 6 Hij heeft ons samen met hem uit de dood opgewekt en ons een plaats gegeven in de hemelsferen, in Christus Jezus.
- 7 Zo zal hij, in de eeuwen die komen, laten zien hoe overweldigend rijk zijn genade is, hoe goed hij voor ons is door Christus Jezus.
- 8 Door zijn genade bent u nu immers gered, dankzij uw geloof.
- 9 Maar dat dankt u niet aan uzelf; het is een geschenk van God
- 9 en geen gevolg van uw daden, dus niemand kan zich erop laten voorstaan.
- 10 Want hij heeft ons gemaakt tot wat wij nu zijn: in Christus Jezus geschapen om de weg te gaan van de goede daden die God mogelijk heeft gemaakt.

Rechtvaardig en zondaar

Genade wil zeggen: schuldvergevende gunst. Het woord betekent letterlijk *gratis*. Dat zegt iets over God en ook over ons. Het zegt dat God gratis en onverdiend wil vergeven. Maar het zegt ook dat wij schuldig zijn. In de rechtspraak wordt soms gratie verleend. Maar dat kan alleen, als er sprake is van schuld en veroordeling. Precies zo is het met Gods genade.

Het is belangrijk om hier zo'n nadruk op te leggen. Waarom? Omdat je tegenwoordig kunt constateren dat er iets aan het verschuiven is. Het denken over de betekenis van genade verandert. Het Godsbeeld van christenen wordt anders. God wordt door hen eerder gezien als iemand die het beste met je voorheeft, dan je Redder uit de slavernij van de zonde. *Meer als een God die zorgt en geeft, dan een God die vergeeft*. Jezus is dan niet meer in de eerste plaats je Verlosser,

maar je voorbeeld. Men gaat genade meer zien als Gods kracht en macht in mensen. Of als Gods goedgunstige gezindheid; zo van: het komt toch wel goed. Terwijl genade juist zijn onverdiende gunst voor zondaren is. Dat is nou genade goedkoop maken. Terwijl die zo duur gekocht is! Zo wordt de kernboodschap van de Bijbel onderuitgehaald en Gods grootheid afgezwakt, of zelfs ontkend!

Het is ook om een andere reden belangrijk om hier nadruk op te leggen. De vergeving is zeker. We kunnen op Gods belofte aan! We mogen ons verlost weten van de heerschappij en van de slavernij van de zonde. Dat betekent dat God ons de gerechtigheid van Christus toerekent. Je kunt het ook zo zeggen: *de zonde heeft het niet meer over ons te zeggen*, heeft geen recht meer op ons. Johannes schrijft in zijn eerste brief: ‘We weten dat iemand die uit God geboren is niet zondigt. De Zoon, die uit God geboren werd, beschermt hem, zodat het kwaad geen vat op hem heeft’ (1 Joh. 5:18).

Dat wil niet zeggen dat we nu al zonder zonde zijn, of dat we dat hier op aarde al zouden kunnen worden. We zijn tegelijk rechtvaardig én zondaar, om het met woorden van Luther te zeggen. We zijn in dit leven niet helemaal verlost van het vlees en het lichaam van de zonde, zoals je het kunt lezen in de Dordtse Leerregels (DL hfdst. V, art. 1; zie ook Rom. 7:21-26, zie hieronder). Daardoor zondigen we in onze zwakheid elke dag weer. Iedereen die zondigt, is een slaaf van de zonde, zegt de Here Jezus zelf (Joh. 8:34). Zelfs aan onze beste daden kleeft zonde. Kijk maar om je heen! Of liever: kijk eerst naar jezelf!

Romeinen 7:13-26

13 Is het dan het goede dat mij heeft gedood? Natuurlijk niet, het is de zonde. Maar om mij te doden heeft ze van het goede gebruik gemaakt; alleen zo kon duidelijk worden wat de zonde is. Door het gebod te gebruiken laat de zonde zien hoe verderfelijk ze is.

14 Wij weten dat de wet het werk van de Geest is, maar door mijn natuur ben ik uitgeleverd aan de zonde. 15 Wat ik doe, doorzie ik niet, want ik doe niet wat ik wil, ik doe juist wat ik haat. 16 Maar wanneer mijn daden in strijd zijn met mijn wil, dan erken ik dat de wet goed is.

17 Dan ben ik het niet die handelt, maar de zonde die in mij heerst.

18 Immers, ik besef dat in mij, in mijn eigen natuur, het goede niet aanwezig is. Ik wil het goede wel, maar het goede doen kan ik niet. 19

Wat ik verlang te doen, het goede, laat ik na; wat ik wil vermijden, het kwade, dat doe ik. 20 Maar wanneer mijn daden in strijd zijn met mijn

wil, ben ik daar niet zelf de oorzaak van, maar de zonde die in mij heerst. 21 Ik ontdek in mij de wetmatigheid dat het kwade zich aan mij opdringt, ook al wil ik het goede doen. 22 Innerlijk stem ik vol

vreugde in met de wet van God, 23 maar in alles wat ik doe zie ik die andere wet. Hij voert strijd tegen de wet waarmee ik met mijn

verstand instem en maakt van mij een gevangene van de wet van de zonde, die in mij leeft.

24 Wie zal mij, ongelukkig mens, redden uit dit bestaan dat beheerst wordt door de dood? 25 God zij gedankt, door Jezus Christus, onze Heer. Met mijn verstand onderwerp ik mij aan de wet van God, maar door mijn natuur onderwerp ik mij aan de wet van de zonde.

Dordtse Leerregels V,1 (Gereformeerd Kerkboek, p. 497)

Degenen die God naar zijn voornemen roept tot de gemeenschap met zijn Zoon, onze Here Jezus Christus, en door de Heilige Geest opnieuw geboren doet worden, verlost Hij wel van de tirannie en slavernij van de zonde. Maar Hij verlost hen in dit leven niet helemaal van het vlees en het lichaam der zonde.

Maar er gebeurt wel wat als we ons voor onze verlossing afhankelijk weten van Christus: onze instelling, onze mentaliteit wordt anders. Hij laat zijn Geest in ons actief zijn. Want met de hulp van Heilige Geest wordt ook onze wil vernieuwd: we willen ons van harte bekeren en ons afkeren van de zonde. We gaan er steeds meer van balen dat we zondig zijn en voelen ons schuldig voor God. We krijgen berouw en willen onze zonden voor God belijden (1 Joh. 1:9). Bijbels gezegd: we willen onze oude mens afdoen en onze nieuwe mens aandoen (dat staat letterlijk zo in Ef. 4:22 en 24; en in Kol. 3:9-10). Het is als het uittrekken van oude, vuile kleren en het aantrekken van nieuwe, schone. We willen Christus volgen en de weg gaan die Hij wijst. Dat is niet Hem nadoen, maar achter Hem aan gaan. Dat is bekering, en daarom mogen we elke dag bidden: Vergeef ons onze zonden en vernieuw ons naar uw beeld, Here!

Nu nog niet

Laat je niet wijsmaken dat je nu op aarde al boven de zonde uit kunt komen. Want dan ga je je zondigheid wegredeneren en kom je tot een soort *overwinningsgeloof*. Dan ga je jezelf vooropstellen met je eigen menselijke geloofsprestaties en het werk van Christus komt dan op de tweede plaats. Dan grijp je vooruit op iets wat beloofd is: de volkomen vergeving en het nieuwe leven; kortom, de heerlijkheid die nog komt. Dan doe je alsof dat alles hier en nu al een vaststaand feit is geworden.

De Heilige Geest wijst je juist steeds weer naar Christus, de Gekruisigde, die de wereld duidelijk zal maken wat zonde, gerechtigheid en oordeel is (Joh. 16:8).

Opdracht 4

1. Praat erover door wat het voor jou betekent, dat je mag weten dat je rechtvaardig bent, terwijl je tegelijk toch een zondaar bent.
2. Zoek hiervoor ook de eerste brief van Johannes op en vergelijk 1 Johannes 1:6 - 2:2 met 1 Johannes 3:1-10.
3. Bespreek de stelling: 'Zondeloosheid is nu nog onmogelijk: kijk naar jezelf!'
4. Kun je als christen boeken, films (soaps!), games, sites (je weet zelf vast allerlei voorbeelden) waarin je geconfronteerd wordt met allerlei zonden, lezen / bekijken / spelen, hoe denken jullie daarover?
5. Onze eigen wil en leven uit de Geest. Deze tegenstelling wordt uitgewerkt in Galaten 5:18-25. Wat zie je in je eigen leven hiervan? Zie je bij jezelf en de menen om je heen iets van de vruchten van de Geest?

Tips voor de gespreksleid(st)er

In deze schets worden voornamelijk de begrippen zonde en genade uitgewerkt. Aan het elkaar vergeven heb ik aandacht gegeven in de schets voor de jongeren van 12-16 jaar (zie onderdeel C) en ook in de schets voor volwassenen (zie begin onderdeel C). Dat is natuurlijk ook een belangrijk aspect van heel het thema zonde-schuld-vergeving, maar hier volsta ik met daarnaar te verwijzen.

Bij opdracht 2, werkvorm schrijfronde

In deze werkvorm moet ieder meedoen en komt naar voren wat er in de groep leeft. Dat is eventueel aanleiding voor verder doorspreken.

Ieder heeft een stuk papier en een pen nodig. Je kunt werken met kleine groepjes van 4-6 personen; je kunt ook als grote groep bij elkaar blijven, maar dan kunnen niet alle reacties door ieder bekeken worden. Dat kun je ondervangen door naderhand hardop enkele reacties voor te (laten) lezen.

Beschrijving van de werkvorm:

Schrijf je reactie op de opdracht op; neem daar enkele minuten de tijd voor.

Geef de blaadjes door naar links.

Lees wat op het blaadje staat en zet jouw reactie daaronder.

Geef de blaadjes opnieuw door naar links. Ieder leest en reageert weer.

Dit kun je nog een- of tweemaal herhalen.

Daarna wordt de blaadjes zover doorgegeven tot ieder zijn eigen blaadje weer voor zich heeft. Hierop volgt een bespreking.

Bij opdracht 3, bijbelstudie over Efeziërs 2

Hier vraag ik enkele tegenstellingen aan te geven. Omdat het misschien toch niet eenvoudig is ze allemaal te vinden, noem ik hier behalve zonde/genade ook: dood/levend; toorn/liefde; vroeger/nu/toekomst; geloof/werken.

Bij opdracht 4

Ter variatie kun je een van de volgende werkvormen gebruiken:

Meningenmarkt:

wie vindt dat het wel kan, gaat rechts staan; wie vindt dat het niet kan, gaat links staan. Probeer met argumenten elkaar over te halen.

Driehoeksdiscussie:

schrijf een stelling op een bord of groot vel papier. Hang in drie hoeken één vel papier met 'ja' – 'nee' – 'weet niet'. Lees de stelling voor en laat iedereen reageren door te gaan zitten of staan in een van de hoeken. Zo ontstaan er drie groepen. Elke groep gaat in de hoek de argumenten voor de stelling schrijven. Daarna gaan de 'hoeken' met elkaar in gesprek. Van mening veranderen is letterlijk van plaats veranderen.

Groepsdiscussie:

praat eerst in kleine groepjes door; vergelijk daarna de uitkomsten met elkaar.

Zijn er nieuwe gezichtspunten?

Carrouselgesprek:

zet de stoelen tegenover elkaar. Ga over de vraag in gesprek met degene die tegenover je zit. Schuif na twee minuten allemaal een plaats naar links op en ga weer in gesprek. Doe dit tot je weer tegenover de persoon zit met wie je begonnen bent.

Schrijfronde:

Zie hierboven bij opdracht 2.

Hij is een God van liefde en genade, die onze schuld heeft uitgewist

Bijbelstudie voor volwassenen

A. Inleiding

‘Als ik mezelf vandaag naga, wat moet ik dan in mijn gebed naar voren brengen? Ik weet dat ik zondig ben, maar wat heb ik nou vandaag concreet verkeerd gedaan? Ik zou het eigenlijk niet weten... Doe ik God nou tekort in zijn liefde voor mij? Of ben ik hoogmoedig?’

Hugo zit na de wedstrijd nog met zijn vrienden aan de bar. De stemming stijgt, maar het peil daalt. Hugo doet mee aan de vrolijkheid. Maar naderhand baalt hij dat hij er niets van gezegd heeft toen er even stevig gevloekt werd. Heeft hij God daarmee nu geen onrecht aangedaan?

Josien maakt zich zorgen om haar dochter. Die heeft al een tijdje een onkerkelijke vriend en omdat ze weet hoe haar ouders daarover denken, is ze dwars, niet voor rede vatbaar en ongevoelig voor de liefde van haar ouders.

Laurens heeft een probleem. Hij heeft ontdekt dat zijn zoon van 14 achter pa's computer pornosites heeft zitten bekijken. Wat moet hij daar nou mee? Hij kan toch moeilijk tegen dat joch zeggen dat hij dat zelf ook wel eens doet. Hij durft er niet eens met zijn vrouw over te beginnen.

Het gaat diep!

Wat zitten we er middenin! Wat zie je een zonde om je heen, bij anderen. Niet alleen als je de krant opslaat of het tv-journaal bekijkt. Kijk maar gewoon naar je man, vrouw of kinderen, je collega's. Wat komen de gevolgen van de zonde soms dichtbij. Wat is er veel misgegaan, wat je alleen al in de schepping kunt zien. Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën zucht en lijdt (Rom. 8:22). Wat hebben de mensen er een puinhoop van gemaakt. En dat houdt niet op. Kortom, wat is de zonde verschrikkelijk.

Het is niet zo moeilijk om er zo over te praten. Dan blijft het nog lekker ver van je bed.

Maar:

Wat zit het kwaad diep in mezelf! Wat ben ik zelf geneigd tot zondigen!

Door je zondig-zijn en je zondige daden trek je elke keer weer grote scheuren in je relatie met God. In de band die Hijzelf met jou gesmeed heeft. Je krenkt God in zijn liefde. En je ontzegt Hem datgene waar Hij recht op heeft. Zo diep gaat het! Zo diep gaat het ook tegenover je naaste! Zonde tegen je naaste is ook altijd zonde tegen God!

Zonde is niet alleen met opzet een overtreding begaan, het is ook tekortschieten, falen. Zonde komt uit in het missen van je doel, in opstand en rebellie, in afdwalen van de goede weg; zonde kan ook onopzettelijk gebeuren. En dat alles niet alleen in daden, maar ook in woorden, en zelfs in gedachten en diep in je hart. De Here Jezus laat dat wel heel plastisch zien in de Bergrede, als Hij zegt: En Ik zeg zelfs: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd (Mat. 5:28).

Korte werkvorm

Bespreek kort in kleine groepjes van 2 of 3 personen (degenen die naast je zitten) de volgende vragen:

1. 'Het leven is een en al strijd tegen de zonde.' Wat voor associaties roept dit bij je op?
2. Wat is je eerste gedachte bij 'God en onze zonde': dat Hij wil vergeven? Of dat Hij zal straffen? Waarom denk je dat?

Haat?

Koffievisite zondagmorgen. De preek komt ter sprake. 'Die Catechismus, daar word ik soms zo depri van. Is dat echt zo: maak ik mijn schulden juist elke dag groter? Ja hallo hé, ik redeneer liever vanuit de genade. We zijn toch verlost?'

De Catechismus zegt het maar keihard en tegelijk heel nuchter: dat ik eropuit ben God en mijn naaste te haten (antw. 5). Dat is onze aard, onze natuur. We leren hier onszelf kennen. Die waarheid mogen we ons ook best ter harte nemen, niet als een excuus maar als een waarschuwing. Ons boze hart is soms in staat tot wat we niet bij onszelf zouden vermoeden!

Dat wil niet zeggen dat we een en al haat zijn. Maar gezien in het licht van God en zijn grote liefde is iedere misstap, ieder tekort van ons te typeren als haat. We zingen het ook, met de woorden van Gezang 155:1 en 2:

*God enkel licht,
voor wiens gezicht,
niets zuiver wordt bevonden,
ziet ons bevekt,
met schuld bedekt,
misvormd door duizend zonden.*

*Der sterren pracht
is bij Hem nacht,
hoe hel zij schitteren mogen,
en wij, belaân
met euveldaân,
wat zijn wij in zijn ogen?*

Als we ervan doordrongen zijn dat het er zo met ons voorstaat, gaan we een afkeer krijgen van onszelf. Dat wil zeggen: een afkeer van de zonde die in ons woont. Het doopformulier spreekt over die afkeer. Dat is niet om ons depressief te maken, of om ons minderwaardigheidsgevoelens aan te praten. Maar om ons klein en nederig voor God te laten worden, en om ons ervan te overtuigen dat we zelf onze redding niet voor elkaar kunnen krijgen. Dat we uit onszelf er nooit uit zullen kunnen komen, uit onze zondige aard, uit ons zondig-zijn. Juist de doop leert ons ook verder kijken: we horen bij Christus en we mogen ons behoud bij Hem zoeken!

Maar we mogen toch al leven als verlost mensen? Dat mogen we inderdaad zeggen, door het geloof. Christus' verdienste mogen wij ons eigen maken. Maar het is een geloofsuitspraak, een geloofsbelijdenis. Hiermee zijn we nog niet zondeloos geworden. Zelfs de allerheiligsten zijn in dit leven nog maar beginnelingen op de weg van de gehoorzaamheid (antw. 114). We zijn nog niet verlost uit het lichaam van de zonde, wel van de heerschappij en slavernij van de zonde (DL, V,1; vgl. Rom. 7:21-26). De zonde heeft geen zeggenschap meer over ons. Maar we zijn nog wel zondaars en zou God ons niet bewaren, dan bleven we nergens.

Ben ik dan niet in staat tot iets goeds? Dat ben ik uit mezelf niet, daar moet ik rond voor uitkomen. Maar ik ben het wel door de werking van Gods Geest die mij opnieuw geboren laat worden (HC antw. 8). Het goede dat we doen, komt bij God zelf vandaan. Hij heeft onze goede daden mogelijk gemaakt, ze liggen al voor ons klaar (zie ook Ef. 2:10). Genade bevrijdt, dat werkt ontspannend!

De Dordtse Leerregels spreken iets uitvoeriger: we zijn niet in staat om ook maar iets voor ons behoud te doen (DL V,3). Anders gezegd: we zijn niet in staat tot *zaligmakend* goed.

Vragen

1. Hoe rijm je dat met elkaar: 'Zou ik niet haten wie U haten?' (Ps. 139:21), en 'Heb je vijanden lief' (Mat. 5:44)?
2. Waardoor kun je toch zeggen: ik ben Gods kind, ik ben een parel in zijn hand, ik mag er zijn?
3. 'We leven allemaal uit genade.' Het klinkt soms (bijna) als een loze kreet. Wat is leven uit genade? En wat betekent het voor jou?

B. In zonde ontvangen en geboren

‘Vertrouwt u ons dan niet, pa?’ Op die verwijtende vraag van zijn zoon, die vindt dat hij best samen met zijn vriendin kan gaan kamperen, geeft Joost als antwoord: ‘Nee joh, ik vertrouw je niet, want je bent er eentje van mij. Van een zondaar die weet hoe sterk een verleiding kan zijn. Daar wil ik je voor beschermen, want ik houd te veel van je. En: ik heb met jou bij de doopvont gestaan!’

Onze voorouders

Onze verdorven aard is ontstaan door de val en de ongehoorzaamheid van onze eerste voorouders. En de kinderen die de verdorven mens zal krijgen, zullen ook net zo verdorven zijn. De verdorven natuur wordt voortgeplant (DL III/IV,2). Alle

mensen worden in zonde ontvangen en geboren: dan rust Gods toorn al op hen (HC, antw. 7; DL III/IV,3; doopformulier).

De Nederlandse Geloofsbelijdenis spreekt in artikel 15 over de erfzonde. Die is ‘een verdorvenheid van de hele natuur en een erfelijk kwaad, waarmee zelfs de kleine kinderen in de moederschoot besmet zijn. Zij is namelijk de wortel waaruit allerlei zonden in de mens voortkomen.’

De Bijbel verklaart niet nader, maar constateert dat alle mensen zondaars zijn. We *doen* niet alleen zonde, we *zijn* ook zondig. Door en door, van onze kruin tot onze voetzolen, en tot in onze vingertoppen toe. Paulus haalt in Romeinen 3:10-12 enkele psalmen (143, 14) aan: ‘Er is geen mens rechtvaardig, zelfs niet één, ... er is geen mens die God zoekt. Allen hebben ze zich afgewend, heel de mensheid is verdorven. Er is geen mens die nog het goede doet, er is er zelfs niet één.’

Laten we ons maar gewoon de werkelijkheid hiervan realiseren. Beseffen dat we schuldig zijn, berouw hebben. David gaat ons daarin voor in Psalm 51, een veelzeggend gebed van schuld en berouw, waarin hij belijdt dat hij in zonde geboren is.

In Romeinen 5:12-21 wordt verder uitgewerkt dat ieder mens zondaar werd, nadat de zonde door één mens in de wereld gekomen is.

Van beide schriftgedeelten volgt hieronder een korte bijbelstudie.

Psalm 51

1 Voor de koorleider. Een psalm van David, 2 toen de profeet Natan hem had bezocht, nadat hij met Batseba geslapen had. 3 Wees mij genadig, God, in uw trouw, u bent vol erbarmen, doe mijn daden teniet, 4 was mij schoon van alle schuld, reinig mij van mijn zonden. 5 Ik ken mijn wandaden, ik ben mij steeds van mijn zonden bewust, 6 tegen u, tegen u alleen heb ik gezondigd, ik heb gedaan wat slecht is in uw ogen. Laat uw uitspraak rechtvaardig zijn en uw oordeel zuiver.

David beseft zijn schuld, hijzelf heeft gezondigd. Hij heeft berouw. Hij kent zijn zonde en erkent dat hij schuldig staat tegenover God. Hij weet dat God trouw is en vol liefde. Hij doet een beroep op die liefde en barmhartigheid, en op die schuldvergevende genade, en vraagt om recht.

7 Ik was al schuldig toen ik werd geboren, al zondig toen mijn moeder mij ontving,

Hij realiseert zich dat hij altijd al zondig was, niet alleen vanaf zijn geboorte, maar zelfs daarvoor. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid op zich. Ook wijst hij op de oorsprong van zijn zonde. David schuift zijn schuld niet af op zijn moeder, ook niet op Adam. Hij is zelf schuldig, vanuit zijn verdorven aard. Wij en onze kinderen zijn in zonde ontvangen en geboren, zegt het doopformulier terecht. Calvijn zei het zo: 'De zonde omringt ons in de schoot van onze moeders en is als het ware ons nest.'

8 maar u wilt dat waarheid mij vervult, u leert mij wijsheid, diep in mijn hart. 9 Neem met majoraan mijn zonden weg en ik word rein, was mij en ik word witter dan sneeuw. 10 Laat mij vreugde en blijdschap horen: u hebt mij gebroken, laat mij ook juichen. 11 Sluit uw ogen voor mijn zonden en doe heel mijn schuld teniet. 12 Schep, o God, een zuiver hart in mij, vernieuw mijn geest, maak mij standvastig,

Hier zien we wat schuldbesef, zondebesef en berouw uitwerken. David weet dat God reinigt en vergeeft. Dat maakt blij! Hij vraagt om vergeving en om vernieuwing: Maak mijn hart zuiver, maak mij nieuw en vernietig mijn schuld.

13 verban mij niet uit uw nabijheid, neem uw heilige geest niet van mij weg. 14 Red mij, geef mij de vreugde van vroeger, de kracht van een sterke geest. 15 Dan wil ik verwaalden uw wegen leren, en zullen zondaars terugkeren tot u. 16 U bent de God die mij redt, bevrijd mij, God, van de dreigende dood, en ik zal juichen om uw gerechtigheid. 17 Ontsluit mijn lippen, Heer, en mijn mond zal uw lof verkondigen. 18 U wilt van mij geen offerdieren, in brandoffers scheidt u geen behagen. 19 Het offer voor God is een gebroken geest; een gebroken en verbrijzeld hart zult u, God, niet verachten. 20 Wees Sion welgezind en schenk het voorspoed, bouw de muren van Jeruzalem weer op. 21 Dan zult u de juiste offers aanvaarden, offers in hun geheel verbrand, dan legt men stieren op uw altaar.

David bidt om de Heilige Geest. Hij erkent dat het offer dat God van ons vraagt, een gebroken en een verbrijzeld hart is: verootmoediging. En hij wil de lof op God uitspreken en andere zondaars van Gods genade vertellen.

Vragen

Een gebroken geest, een gebroken en verbrijzeld hart

1. Is dat nodig, zulk diep berouw?
2. Moet je altijd zo diep gaan, als je je zonden belijdt? Waarom?
3. Heeft het ook met bekering en vernieuwing door de Geest te maken?

Romeinen 5:12-21

12 Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood, en zo is de dood voor ieder mens gekomen, want ieder mens heeft gezondigd.

Door één mens, de eerste mens, is de zonde in de wereld gekomen; daarom hebben allen gezondigd. De straf op de zonde is de dood (Gen.

2:17). *Dat geldt voor alle mensen: in Adam zondigden allen. De zonde is als het ware een besmettelijke macht die doorwerkt in alle mensen. Dit is niet zo'n makkelijke tekst. Het stuit ons ook tegen de borst, te erkennen dat wij in Adam gezondigd hebben. Job 14:4 is verhelderend: 'Komt ooit een reine uit een onreine - niet één!' (vertaling NBG-1951).*

13 Er was al zonde in de wereld voordat de wet er was; alleen, zonder wet wordt er van de zonde geen rekening bijgehouden. 14 Toch heerste de dood in de tijd van Adam tot Mozes over alle mensen, ook al begingen ze met hun zonden niet dezelfde overtreding als Adam. Nu is Adam de voorafbeelding van hem die komen zou.

Allen hebben gezondigd; ook al was dat niet op dezelfde manier als Adam. We zijn verdorven en vanuit onszelf niet in staat tot iets goeds. We zijn zelfs uit op elk kwaad, zegt de Catechismus (vr./antw. 8). Dat wil niet zeggen dat we allemaal criminelen zijn. Wel dat we ons van God afkeren. Zonde is in feite ongeloof: Adam geloofde en vertrouwde God niet op zijn Woord. We hebben de dood verdiend en zijn met Adam aan het eeuwig oordeel onderworpen (doopformulier). Paulus trekt nu de vergelijkingen tussen Adam (de dood) en Christus (het leven): Adam is een 'type', een afbeelding van Hem die meer is. De vergelijking is geen parallel. Want:

15 Maar de genade gaat zijn overtreding verre te boven. Door de overtreding van één mens moesten alle mensen sterven, maar de genade die God aan alle mensen schenkt door die ene mens, Jezus Christus, is veel overvloediger.

Opnieuw de vergelijking: door de overtreding van één mens zijn zeer velen gestorven. Maar God is genadig. Overvloedig genadig. Hij schonk zijn Zoon. Hoe groot onze ellende ook is, zijn genade komt er ver bovenuit. Een geschenk, waar wij niets voor hoefden te doen.

16 Dit geschenk gaat het gevolg van de zonde van één mens verre te boven, want die ene overtreding heeft tot veroordeling geleid, maar de genade die na talloze overtredingen geschonken werd, heeft tot vrijspraak geleid.

Die genade is er niet alleen voor Adam, maar door Christus' gehoorzaamheid worden oneindig veel overtredingen bedekt.

17 Als de dood heeft geheerst door de overtreding van één mens, is het des te zekerder dat allen die de genade en de vrijspraak in zo'n overvloed hebben ontvangen, zullen heersen in het eeuwige leven, dankzij die ene mens, Jezus Christus.

De dood werd de sterke macht, als gevolg van één overtreding; maar door genade is zelfs het eeuwig koningschap voor Gods kinderen weggelegd. De vergelijking laat zien dat de genade de schuld overtreft. De dood heerst nu nog over de schepping, maar Gods kinderen zullen over alle schepselen mogen regeren (vgl. 2 Tim. 2:12; Op. 5:10 en 22:5).

18 Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven. 19 Zoals door de ongehoorzaamheid van één mens alle mensen zondaars werden, zo zullen door de gehoorzaamheid van één mens alle mensen rechtvaardigen worden.

De ongehoorzaamheid van één mens, één daad van overtreding, had veroordeling voor alle mensen tot gevolg. Ze zijn tot zondaars gerekend.

Daartegenover staat de ene daad die redding en vrij spraak tot gevolg had. Er is rechtvaardiging voor allen die van Christus zijn: het Evangelie is een kracht van God tot behoud (Rom. 1:16); de rechtvaardiging is er uit genade, door de verlossing in Christus (Rom. 3:24).

20 En later is de wet erbij gekomen, zodat de overtredingen toenamen; maar waar de zonde toenam, werd ook de genade steeds overvloediger. 21 Zoals de zonde heeft geheerst en tot de dood heeft geleid, zo moest door de vrij spraak de genade heersen en tot het eeuwige leven leiden, dankzij Jezus Christus, onze Heer.

De wet (gegeven op de Sināi) bracht de zonde aan het licht en houdt de zonde tegen het licht. Dat de mens niet naar die wet kon/kan en wilde/wil leven, wordt des te duidelijker. Maar de zonde is niet meer de heersende macht ('heerste' staat in de verleden tijd!). Laten we de ernst en de macht van de zonde niet onderschatten. Maar ook de kracht van de genade niet! Ook al zijn we nog steeds zondaars en geven we de zonde door aan ons nageslacht, Christus' genade mag ons leven beheersen. We zijn in Hem zelfs meer dan overwinnaars (Rom. 8:37)!

Vraag

Persoonlijk verantwoordelijk

Vergelijk Ezechiël 18:20 en Jozua 7:24-25 met elkaar. Betrek ook de toevoeging bij het tweede gebod erbij. Hoe verhouden deze bijbelgedeelten zich met elkaar?

Ezechiël 18:20:

Iemand die zondigt zal sterven, maar een zoon hoeft niet te boeten voor de schuld van zijn vader, en een vader hoeft niet te boeten voor de schuld van zijn zoon; wie rechtvaardig is wordt als een rechtvaardige behandeld, en een slecht mens wordt voor zijn slechte daden gestraft.

Jozua 7:24-25:

Hierna brachten Jozua en de Israëlieten Achan, de nakomeling van Zerach, naar het Achordal, samen met het zilver, de mantel en de goudstaaf, en met zijn zonen en dochters, runderen en ezels, schapen en geiten en zijn tent - kortom, met alles wat hij bezat. Jozua zei: 'Jij hebt ons in het ongeluk gestort! Daarom zal de HEER jou vandaag in het ongeluk storten.' Hij en al de zijnen werden door heel Israël gestenigd en verbrand.

Exodus 20:5-6:

Voor de schuld van de ouders laat ik de kinderen boeten, en ook het derde geslacht en het vierde, wanneer ze mij haten; maar als ze mij liefhebben en doen wat ik gebied, bewijs ik hun mijn liefde tot in het duizendste geslacht (tweede gebod).

C. Werkelijk vergeven!

Machteld trekt na diverse operaties en transplantaties nog altijd bekijks. Als kind is zij betrokken geweest bij een ernstig verkeersongeluk, veroorzaakt door iemand die een flinke slok te veel op had. Ze heeft met haar beperkingen leren leven en kan er best goed over praten. Maar toen ze onlangs de confronterende vraag van een collega kreeg, of ze de dader heeft vergeven, reageerde ze heftig: ‘Nee natuurlijk niet, hoe kan dat nou!’

Romeinen 5 liet ons zien waar we onze redding mogen zoeken: bij de Enige in Wie behoud is, Christus. Al onze fouten, overtredingen, misstappen, al ons falen en onze schuld nam Hij van ons over. De vloek die op ons lag, nam Hij op Zich toen Hij stierf aan het kruis. Dat is pas echt vergeven, een radicaal kwijtschelden van alle overtredingen en misstappen, een vereffenen van alle schulden! Zet jezelf als het ware aan de voet van dat kruis en kijk omhoog naar Hem, die nu in de hemel is. Daar pleit Hij voor ons als onze Advocaat aan de rechterhand van zijn Vader.

Altijd vergeven?

Nu zal ik zonden steeds meer haten: ik mag een nieuw leven beginnen, en kracht putten uit zijn genade. In Gods kracht en door de werking van de Geest gaan we als nieuwe, bekeerde mensen de dagelijkse strijd tegen de zonde aan. Elke dag gaan we Hem onze zonden belijden en ‘indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid’ (1 Joh. 1:9).

Dan staan we zo ook tegenover de naaste aan wie wij onrecht deden. Dan willen we ook hem/haar van harte vergeven die tegen ons iets misdeed. Immers: ‘wees jegens elkander vriendelijk, barmhartig, elkander vergevend, zoals God in Christus u vergeving geschonken heeft’ (Ef. 4:32; vgl. ook Mat. 18:35)!

Betekent dat dat we altijd elkaar moeten vergeven? Kun je dat, diegene vergeven die geen enkel teken van berouw toont, maar die jou aan de kant zette, jou diep wondde, je zwaar mishandelde of verkrachtte, de dronkelap die je kind doodreed? Het woord ‘vergeven’ kun je dan niet over de lippen krijgen. Je voelt veel eerder wrok en je zit vol haatgevoelens. Onmacht en onwil gaan daarin samen.

Vergeven is een proces, dat zelfs jaren kan duren. Het is heel moeilijk. *Kwijtschelden* kun je niet zomaar, vergeven kost wat. Het gaat heel diep. God vergeeft, en Hij doet het gratis, uit genade! Maar het kostte Hem heel veel: het kostte Hem zijn Zoon. Zoveel had Hij voor ons over!

Christus vraagt het wel van ons. Is het een onmogelijke opgave? ‘Want als jullie anderen hun misstappen vergeven, zal jullie hemelse Vader ook jullie vergeven. Maar als je anderen niet vergeeft, zal jullie Vader jullie je misstappen evenmin vergeven’ (Mat. 6:14-15)!

Tegelijk begrijpt Hij als geen ander hoe moeilijk het kan zijn en hoeveel het ons kan kosten. Zeg het Hem maar in je gebed. En blijf ook de bede uit het Onze Vader bidden ‘vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren’. En vraag erbij om innerlijke rust en om tenminste

vergevingsgezindheid op te kunnen brengen. Vraag ook om niet zelf te oordelen, maar het oordeel aan Hem over te kunnen laten.

Vragen

1. Ben je zelf bereid schuld te bekennen, toe te geven dat je fout zat? Zie de gelijkenis uit Matteüs 18:21-35 (vgl. de schets voor jongeren 12-16, onderdeel C).
2. Als je zelf niet of heel moeilijk kunt vergeven, zou het dan helpen te erkennen dat je zelf ook zondig bent en schuldig staat tegenover God ('als een bewijs van Gods genade in ons', HC antw. 126)?
3. Wat bedoelt de Catechismus in datzelfde antw. 126 met 'een vast voornemen om onze naaste van harte te vergeven'?

Rekenshap op de jongste dag?

Hoe zal dat nou gaan op de jongste dag? Komen zonden die eenmaal vergeven zijn, dan toch terug? Moeten we alsnog rekenschap afleggen van elke daad, van elk woord, van elke gedachte? De Here Jezus zegt toch zelf: 'Ik zeg u: van elk nutteloos woord dat mensen spreken, zullen ze op de dag van het oordeel rekenschap moeten afleggen. Want op grond van je woorden zul je worden vrijgesproken, en op grond van je woorden zul je worden veroordeeld' (Mat. 12:36-37). En Paulus schrijft: 'Want wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus verschijnen, zodat ieder van ons krijgt wat hij verdient voor wat hij in zijn leven heeft gedaan, of het nu goed is of slecht' (2 Kor. 5:10). Prediker wist het al: 'God oordeelt over elke daad, ook over de verborgen daden, zowel over de goede als de slechte' (Pred. 12:14).

Deze teksten moeten niet op de klank af geciteerd of door elkaar gehaald worden. Let er allereerst op dat de woorden uit Matteüs door Jezus zijn uitgesproken tegen de Farizeeën, als een waarschuwing omdat ze Hem lasterden en Hem niet als Gods Zoon wilden erkennen.

En in 2 Korintiërs 5 gaat het niet over rekenschap afleggen, maar er staat dat we zullen krijgen wat we verdienen. Wie van Christus is, ontvangt het leven. Want dat is voor hem/haar verdiend door Christus. Wie na een leven in geloof dankzij Christus Gods vergeving heeft verdiend, ontvangt die ook. Over wie in Hem gelooft, wordt geen oordeel uitgesproken, maar wie niet gelooft, is al veroordeeld (Joh. 3:18).

Vergeven is bij God ook echt totaal vergeven. Het offer van Christus was daar voldoende voor, hoe enorm onze schuldenlast ook is. Probeer maar eens de afstand tussen oost en west na te rekenen. Zó ver (verder kan niet!) heeft Hij onze zonden van ons verwijderd (Ps. 103:12)!

Redder en Rechter

Toch komt het oordeel wel. Johannes ziet de doden, jong en oud voor de troon staan (Op. 20:11v). Maar Christus is niet alleen onze Redder, die na zijn opstanding en gang naar de hemel al als onze Advocaat is opgetreden. Hij is ook onze Rechter. De boeken, zeg maar de dossiers, worden geopend. Iedereen wordt naar zijn daden geoordeeld. Maar er is nog een boek: het Boek van het Leven. Tegenover alle slechte daden uit de eerste boeken bevat dat het alles overlappende werk van Christus. Wat er ook aan zwarts in de

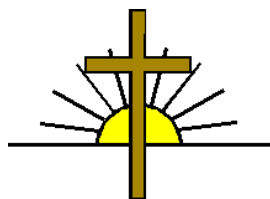
boeken was - en het was een en al grauw en besmeurd! - het wordt bedekt door dit boek. Voor wie in Hem is, is geen veroordeling (Rom. 8:1).

Wanneer de mensen voor de troon verzameld zijn, heeft de scheiding tussen de schapen en de bokken, waarover de Here Jezus in Matteüs 25 (v.a. vs. 31) spreekt, al plaatsgevonden. Met al zijn engelen verschijnt Hij, als de Rechter en als de grote Overwinnaar. Daar moet ieder bij aanwezig zijn en kennis van nemen. Nu wordt publiek bekend wie Hem volgden en wie Hem verwierpen. Er is geen weg terug.

De veroordeelden zullen geconfronteerd worden met de Rechter, Christus, met Hem die ze ontkend en verworpen hebben. Ze zullen er getuige van zijn dat ieder geoordeeld wordt, maar dat er voor velen vrijspraak is. Het proces is volkomen eerlijk. En pas als Christus' overwinning zo voor ieder duidelijk is - want ieder zal Hem nu móeten erkennen als de Koning van hemel en aarde! - kan die overwinning eeuwig gevierd worden.

Vragen

1. Hoe verklaar je nu deze verzen: 'Van ieders werk zal duidelijk worden wat het waard is. Op de dag van het oordeel zal dat blijken, want dan zal het door vuur aan het licht worden gebracht. Het vuur zal laten zien wat ieders werk waard is' (1 Kor. 3:12-13)?
2. Praat eens met elkaar over het volgende:
Je verlangt en ziet uit naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.
Dan zullen we verlost zijn van alle kwaad, en dan zullen we leven in volledige harmonie.
3. Zie je werkelijk uit naar de jongste dag? Of zie je toch juist op tegen het laatste oordeel?
4. Mag je zeggen dat we hier en nu al in het wit zijn gekleed (vgl. Op. 7:14)?

Gesprekspunten voor bespreking in gemengde groepen

1. Gods genade staat tegenover onze zonde. Dat God genadig is, staat voor ons vast. Dat wij schuldig en zondig zijn voor Hem, ook. Als je beseft dat je mag leven uit genade, stimuleert dat je zondekennis. We willen best wel tegen elkaar zeggen dat we schuldbesef en zondebesef moeten hebben. Maar als iemand je nu - wel rechtstreeks maar toch vriendelijk - aanspreekt met: 'Jij bent zondig', of: 'Jij doet altijd dat of dat', en daarbij concreet iets noemt, hoe reageer je dan? Geef je dan toe? Of zeg je (denk je): 'Bemoei je er niet mee, joh. Kijk liever naar jezelf!?'
Betrek hierbij ook Matteüs 7:3-5 en 18:15.
2. Stel jezelf de vraag: wat voor uitwerking heeft Gods genade op mijn leven? Word ik daar anders van? Wat zou ik willen veranderen of verbeteren?
Neem steeds het volgende uitgangspunt:
Leven uit genade is ook: erkennen dat Christus ons gegeven is tot heiliging, in Hem ontvangen we alles voor een heilig leven. Zie o.a. Lev. 19:2; 1 Kor. 1:30; 1 Tess. 4:7; HC vr/antw. 86.
3. Hoe ervaar je de dagelijkse strijd tegen de zonde? Kun je elke dag concreet in je gebed noemen wat er verkeerd is gedaan of wat je hebt nagelaten?
Bespreek dit samen om elkaar hiermee verder te helpen.
4. We hebben drie doodsvijanden (zie HC antw. 127): de duivel, de wereld en ons eigen boze hart. Hoe ervaar je die vijanden in je eigen leven? Moeten we bang voor ze zijn?
5. Bespreek de volgende stelling: *Echt vergeven kost wat, dan moet je een stuk van jezelf opgeven, prijsgeven*. Betrek erbij dat dit geldt voor vergeving vragen, voor vergeving schenken en voor vergeving ontvangen.
6. Zie je uit naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde? Verlang je daarnaar en waarom? Waar denk je dan allereerst aan:
 - dat God dan bij ons woont;
 - dat dan aan alle ellende van ziekte en dood een eind is gekomen;
 - dat er dan geen zonde meer zal zijn?
7. Het is goed om je voor een bijbelstudieavond een doel te stellen. Heel algemeen geldt als doel van zo'n avond dat je een stukje groeit in je geloof. Dat je verder komt in kennis van God en zijn Woord. Bedenk dat het woord 'kennis' niet alleen betekent dat je iets te weten komt, maar ook dat je God steeds beter gaat kennen *en liefhebben*. Met de woorden van 2 Petrus 3:18: 'Groeï in de genade en in de kennis van onze Heer en redder Jezus Christus. Hem komt de eer toe, nu en in eeuwigheid. Amen.'
Laat de slotvraag aan het eind van de avond zijn: hebben we ons doel gehaald, specifiek met het oog op het onderwerp van deze schets?
Loop bijvoorbeeld bij jezelf aan de hand van Zondag 44, vr./antw. 115 het volgende rijtje langs:
 - steeds meer zondebesef en schuldbesef krijgen,
 - mijn vergeving en gerechtigheid nog meer in Christus zoeken,
 - zonder ophouden bidden om genade van de Heilige Geest,
 - steeds meer naar Gods beeld vernieuwd worden,
 - totdat we na dit leven de volmaaktheid bereiken.

Leesrooster / te gebruiken schriftgedeelten

Genesis 3	De mens valt in zonde - God spreekt vloek en belofte uit
Deuteronomium 6:1-19	Heb uw God lief!
2 Samuël 12:7-14	Davids berouw
Psalm 25	Gedenk mijn zonden niet, HERE
Psalm 103	Zo ver het oosten is van het westen
Jesaja 6:1-7	Gods heiligheid
Matteüs 7:13-23	Wie zal het koninkrijk binnengaan?
Marcus 14:27-31; 66-72	Petrus verloochent zijn Heiland
Lucas 15:11-32	Hij was verloren en is gevonden
Johannes 8:2-11	Wie van u zonder zonde is...
Romeinen 1:18-25	Geen verontschuldiging
Galaten 5:13-26	Leven door de Geest
Efeziërs 4:17-32	Vergeef elkaar
Jakobus 1:19-27	Spiegel je in de volmaakte wet
Openbaring 21:1-8	Geen zonde meer!

Suggesties voor te zingen liederen

Psalm	
1:1, 2 en 3	Gefeliciteerd wie op Gods wegen gaat
19:5 en 6	Maak mij ootmoedig, Heer
25:3-6	Zondaars wil Hij onderwijzen
27:7	Door Gods trouw keert mijn vertrouwen weer
32:1, 2 en 5	Ik bekende U oprecht mijn zonden
36:1 en 3	De zonde spreekt haar vleidend woord
51:1-5	In ongerechtigheid ben ik geboren
86:2, 4 en 5	Leer mij naar uw wil te handelen
103:3, 4	Hij is een God van liefde en genade
119:1, 5, 48	Ik mijd en haat de weg van de zonde
130:1, 2, 4	Bij U, HEER, is vergeving
145:3, 5	Genadig is de HEER
Gezang	
36:1, 7, 10	Vergeef ons onze schulden, Heer
48:1, 4	Als alle schuld vergeven wordt
89:1, 3, 4	Heer, verzoener van mijn zonden
90:1-2	Onze troost: de zonden zijn vergeven
91	Van dood en zonde vrij
123:2, 3, 4	Nu zal ik zonden steeds meer haten
154:1-4	Vaak heb ik de Here diep gegriefd
155:1-5	Misvormd door zonden, maar gereinigd
156:1-4	Heer, ik kom tot U, vergeef mij
157:1-3	Vader, vol van vrees en schaamte
140:1-3	Genade, rijk en vrij

Liedboek

175:1-4	O wij arme zondaars, bedelaars onrein
189:1-4	Mijn Verlosser hangt aan 't kruis
358:1, 2, 6	Wil mij vergeven wat ik U misdeed
423:1-4	Blijf met uw genade ons nabij
473:1, 5, 6, 10	Laat mijn leven U zijn toegewijd
481:1, 4	O grote God die liefde zijt

LiteratuurThema's uit *Wegwijs*:'Ik geloof de vergeving der zonden', thema *Wegwijs*, jrg. 47, nr. 8 (aug. 1993).'Vergeving', thema *Wegwijs*, jrg. 53, nr. 1 (jan. 1999).'Rein in Gods ogen... Ik?', thema *Wegwijs*, jrg. 56, nr. 6 (jun./jul. 2002).'Gods toorn en liefde', thema *Wegwijs*, jrg. 58, nr. 9 (nov. 2004)'Tucht', thema *Wegwijs*, jrg. 62, nr. 6 (nov./dec. 2008)NB De artikelen uit *Wegwijs* zijn te downloaden van www.bijbelstudiebond.nl.J.F. Heij, *Omgaan met zonde en schuld*, Haarlem 1989.A.G. Knevel (red.), *Zonde* (serie Bijbel en praktijk), Kampen 1987.J.W. Maris en F. van der Pol (red.), *De zonde uit beeld*, Barneveld 1994.H.G. de Graaff, *Onbekwaam tot enig goed!?*, Zoetermeer 1996.H.J. Selderhuis, *Morgen doe ik het beter*, Barneveld 2002.R. Timmerman, *Vergeven*, Barneveld 1999.E. Brink, *Het Woord vooraf*, Barneveld 2009 (8^e dr.), m.n. hfdst. 7, 8, 10, 12, 25.E. Brink, *Uitgesproken!*, Barneveld 2009 (3^e dr.), m.n. hfdst. 7, 8.

N.a.v. de zondagen 2-4, 21, 44 en 51: series over de Heidelbergse Catechismus van:

C. Bijl, Barneveld 1989-2001; en: A.J. van Zuijlekom, Franeker 1991-1992.